

První autobusy vyjely do pražských ulic v roce 1908 na lince z Malostranského náměstí na Hradčany. Pro značné technické problémy musel být jejich provoz zastaven už v listopadu 1909. Pražané čekali dalších 16 let, do roku 1925, než se autobusy do pražských ulic vrátily – tentokrát natrvalo. Dnes autobusy přepravují téměř třetinu všech cestujících, kteří v Praze používají městskou hromadnou dopravu. Jejich provoz a údržbu zajišťuje v rámci Dopravního podniku hlavního města Prahy, a.s. odštěpný závod Autobusy.

Dopravní podnik

AUTOBUSY
odštěpný závod

DOPRAVNÍ PODNIK HL. M. PRAHY, AKCIOVÁ SPOLEČNOST

V pracovních dnech je vypravováno odštěpným závodem Autobusy na 20 068 spojů, ročně asi 6,2 milionu spojů. Průměrná cestovní rychlost dosáhla v roce 1997 23,98 km/h. Přímé propojení příměstské a městské dopravy vytváří přijatelnou nabídku pro cestující a naději, že dojde k dalšímu zvýšení zájmu o přepravu prostředky

Rozsah provozu

Plných 73,5% linek základní sítě je v provozu celotýdenně, 6,2% jezdí jen v pracovní dny, 16,2% v ranní i odpolední dopravní špičce pracovních dnů a 4,5% linek jsou v provozu pouze v ranní dopravní špičce. Denní provoz začíná přibližně ve 4:30 h. a končí v první hodině po půlnoci. Po 24. ho-

Linky

Autobusová doprava je v Praze určena především k dopravní obsluze okrajových částí hlavního města a příměstských oblastí a k zajištění dopravy ke kapacitnějším dopravním prostředkům (metro, tramvaje, železnice). Autobusovou síť provozovanou Dopravním podnikem hlavního města Prahy, a.s. v rámci Pražské integrované dopravy (PID) tvořilo na konci června 1998 195 linek denního a 10 linek nočního provozu. Z toho bylo v provozu v ranní dopravní špičce pracovního dne 154 linek základní sítě (tj. v rámci administrativních hranic hlavního města Prahy) a 16 linek příměstské (regionální) dopravy. Ve dnech školního vyučování jezdilo také 23 linek přepravujících školní mládež. Na 23 linkách základní sítě (14,9%) byl interval kratší než 5 minut a dalších 29,2% představovalo 45 linek s intervalem 5 až 10 minut. Celkem vypravoval Dopravní podnik hlavního města Prahy 991 vozidel. Autobusovou síť doplňují dvě zvláštní linky pro tělesně postižené.

hromadné dopravy a následně tak ke snížení počtu osobních automobilů dojíždějících do centra města. Není bez zajímavosti připomenout, že na počátku roku 1998 nabízely autobusy Dopravního podniku hlavního města Prahy cestujícím v každém okamžiku ranní dopravní špičky 34 196 míst k sezení a 74 772 míst k stání a byly tak schopny nahradit celkem 54 484 osobních automobilů obsazených dvěma osobami.

Staré orientační tabulky jsou postupně nahrazovány novým elektronickým orientačním systémem.

dině pracovních dnů je v ulicích hlavního města ještě 181 autobusů na 92 základních a 7 regionálních denních linkách. Po ukončení denního provozu je autobusová doprava zajišťována na 10 nočních linkách 20 autobusy, převážně v intervalu 40 minut (přibližně od 24:00 do 4:30 h).

Označování linek

Denní autobusové linky základní sítě jsou označovány čísla v rámci řady 101 – 299, regionální linky 301 – 399, školní linky mají čísla 401 – 449 a noční linky jsou označovány čísla 501 – 512.

Řízení provozu – dispečink

Dispečink DP-Autobusy kontroluje a řídí provoz autobusových linek městské hromadné dopravy na území hlavního města Prahy prostřednictvím dispečerské ústředny, oblastních a traťových dispečerů. V autobusové síti jsou vytipovány body s největší koncentrací linek (např. u stanic metra),

Informační systém v autobusech

Od roku 1996 odštěpný závod DP-Autobusy postupně zavádí ve svých vozidlech nový elektronický informační systém. Na jeho vnějších informačních pane-

Vozový park

Vozový park autobusů čítá 1330 vozů a převládají v něm autobusy tuzemského výrobce Karosa (1225 vozi-

kde jsou zřízena dispečerská stanoviště.

Dispečink DP-Autobusy je při řízení dopravy podřízen Centrálnímu dispečinku akciové společnosti, jehož prostřednictvím je zajištěna koordiná-

Autobusový dispečink očekává v blízké budoucnosti zásadní modernizace.

ce s dispečinky ostatních odštěpných závodů Dopravního podniku a s dispečinky Technické správy komunikací, Inspekčního integrovaného kontrolního systému a dále spolupráce s Městskou policií hlavního města Prahy, Policií České republiky, hasiči, záchrannou službou, vodárnami a plynnárnami.

Autobusový dispečink (dispečerská ústředna) sídlí v budově Centrálního dispečinku DP v ulici Na Bojišti v Praze 2. Připravuje se nový automatizovaný řídicí systém autobusové dopravy, včetně nové radiosítě a probíhá modernizace dispečerské ústředny.

lech je zobrazováno číslo linky a název cílové zastávky. Na vnitřních informačních panelech se trvale zobrazuje číslo linky a v určitých fázích název aktuální zastávky, název příští zastávky, případně její charakter (na znamení) nebo informace o možném přestupu na metro. Součástí nového informačního systému je i digitální hlásič zastávek a vysílač pro nevidomé poskytující akustické informace. Systém tak usnadňuje orientaci při cestování autobusy v pražské integrované dopravě i nevidomým cestujícím.

Terminály MHD

Koncentrace autobusových linek v oblastech některých stanic metra či tramvajů vedla k budování rozsáhlých dopravních terminálů umožňujících prostřednictvím podchodů bezkolizní přestup cestujících mezi jednotlivými druhy dopravy. Kromě vlastních zastávkových prostorů mají terminály i plochy k odstavení autobusů a jsou vybaveny základním sociálním zázemím pro pracovníky DP i cestující.

del). Maďarské kloubové autobusy Ikarus 280 (99 vozů) jsou postupně nahrazovány autobusy Karosa B741 a od roku 1997 inovovaným typem B941. Obnova kloubových autobusů bude dokončena v roce 1999.

Standardní autobusy do délky 12 m tvoří tři čtvrtiny vozového parku, jehož součástí jsou vedle vozů Karosa také tři nízkopodlažní autobusy Neoplan N 4014. Nízkopodlažní vozy představují novou, vyšší kvalitu poskytovaných služeb. Dopravní podnik hlavního města Prahy postupně nakupuje nízkopodlažní vozy Karosa Renault – City Bus (10 vozů v roce 1997, 25 v roce 1998).

V nepravidelné dopravě se DP-Autobusy zaměřuje na vysokou kvalitu nabídky a ve vozovém parku jsou proto autobusy Mercedes O 350

Odstavná plocha autobusového terminálu u stanice metra Českomoravská.

Zájezdovou dopravu zajišťuje DP nejmodernějšími autobusy, mezi které patří například Mercedes Benz O 350.

Preference autobusové dopravy na komunikacích

Pravidelnost autobusové dopravy je negativně ovlivňována stále se zhoršující průjezdností komunikací. Proto je k dispozici cca 6 km vyhrazených pruhů, tj. téměř 1% délky autobusové

Turismo, Mercedes O 404 a Neoplan N 316 SHD Transliner.

Pro zabezpečení vyproštění a odtahu havarovaných vozidel disponuje DP-Autobusy speciálním zařízením na podvozku Volvo FH 12. Toto speciální vozidlo bylo zařazeno do Jednotného bezpečnostního systému hlavního města Prahy a je k dispozici Policii České republiky, Hasičskému sboru a dalším složkám Jednotného bezpečnostního systému.

Speciální vyprošťovací vozidlo DP-Autobusy bylo zařazeno do Jednotného bezpečnostního systému hl. m. Prahy.

Technická základna

Pravidelná údržba a běžné opravy 1330 autobusů jsou prováděny přímo v garážích, které jsou základními organizačními jednotkami odštěpného závodu. Všechny garáže jsou pro tuto činnost vybaveny moderní opravárenskou a diagnostickou technikou. Vedle pěti klasických garáží disponuje odštěpný závod dopravně opravárenskou základnou (DOZ) Hostivař, jejíž technologické vybavení umožňuje provádět opravy velkých havárií a celkové opravy autobusů a jejich skupin nejen pro potřeby DP-Autobusy, ale také pro externí zákazníky.

Nejvíce autobusů (300) je soustředěno v garáži Klíčov, nejméně (167) v garáži Dejvice, která pro jejich parkování využívá odstavnou plochu v Suchdole.

sítě, např. na Vysočanské estakádě, v úsecích ulice Tábořské, na náměstí bratří Synků, v ulici Strakonické mezi Barrandovským mostem a Nádražní, a v Zenklově ulici v úseku Okrouhlická – Kobyliské náměstí. Připravuje se vyhrazený jízdní pruh v ulici V Holešovičkách v úseku Vychovatelna – Jankovcova. Pro zlepšení průjezdnosti světelně řízených křižovatek se připravují opatření umožňující preferovat provoz městských autobusů.

Kloubový autobus Karosa B741 z roku 1996.

První kloubové autobusy Ikarus 280.08 byly zařazeny do provozu v roce 1977. Vůz číslo 4450 jezdí od roku 1989.

Nízkopodlažní autobus Neoplan N 4014/3 z roku 1995.

Ochrana životního prostředí

Provozování autobusové dopravy je spojeno s řadou rizik ohrožujících kvalitu životního prostředí. Odštěpný závod DP-Autobusy proto této problematice věnuje mimořádnou pozornost, zejména při manipulaci s ropnými látkami a nebezpečnými odpady. Postupně byly rekonstruovány čerpací stanice a úložiště olejů. Všechny provozní vozy jsou vybaveny čistírnami odpadních vod a převážná část ploch garáží je vodohospodářsky zabezpečena.

V provozu autobusů je zásadně používána motorová nafta CITY-DIESEL se sníženým obsahem síry.

Odštěpný závod DP-Autobusy provozuje tři autorizované stanice měření emisí motorových vozidel, ve kterých jsou v souladu s platnou legislativou prováděny kontroly všech provozovaných autobusů. Více než polovina autobusů splňuje emisní limity EURO I nebo EURO II.

Výhled do budoucna

Autobusy v městské dopravě jsou nenahraditelné, a to zejména s ohledem na jejich nezávislost na dopravní cestě.

Zvýšení kvality pravidelné hromadné dopravy je možné dosáhnout převážně extenzivní cestou – zvyšováním počtu provozovaných autobusů.

Rychlost, pravidelnost a do určité míry i bezpečnost provozu autobusů je nejvíce narušována neprůjezdností komunikací, kterou lze řešit různými formami preference – vyhrazením jízdních pruhů, preferencí světelnou signalizací na křižovatkách nebo zdokonalováním prostředků řízení povrchové dopravy. Z hlediska

bezpečnosti, ale zejména z hlediska komplexnosti nabízených služeb, hraje důležitou roli i vlastní dopravní prostředek – autobus, jenž musí umožňovat přepravu všem cestujícím, tedy i zdravotně postiženým, kteří jsou připoutáni na vozík. Řešením je nízkopodlažní autobus vybavený dostupnými prvky aktivní bezpečnosti – automatickou převodovkou, antiblokovacím systémem brzd, protiskluzovými krytinami podlah apod. Dopravní podnik hlavního města Prahy, a.s. – odštěpný závod Autobusy vyvíjí v rámci možností aktivity vedoucí k řešení uvedených problémů a v jejich vyřešení spatřuje svou budoucnost.

Počty vozidel dle druhů

(Údaje k 31. 12. 1997)

Městské 11m

Výrobce - Typ	Celkem
Karosa - B 731	168
Karosa - B 732	626
Karosa - C 734	18
Karosa - B 931	169
Celkem	981

Městské nízkopodlažní 11m

Výrobce - Typ	Celkem
Neoplan - N 4014/3	3
Karosa - Renault City Bus	16
Celkem	19

Městské kloubové

Výrobce - Typ	Celkem
Karosa - B 741	174
Karosa - B 941	55
Ikarus - 280.08	109
Celkem	338

Zájezdové

Výrobce - Typ	Celkem
Karosa - LC 736	6
Neoplan A 316 SHD	1
Mercedes O 350 a O 404	2
Celkem	9

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O AUTOBUSOVÉ DOPRAVĚ

Stav k 31. 12. 1997

Počty a délka autobusových linek

	Počet linek	Délka linek
Celkem:	208	2108,8 km
– z toho:		
• linky denního provozu	198	1872,4 km
• linky základní sítě	157	1592,8 km
• linky regionální	16	202,2 km
• linky školní	23	111,2 km
• linky pro zdravotně a tělesně postižené	2	66,2 km
• linky nočního provozu	10	136,4 km

Celková délka provozní sítě (podle osy ulice)

s linkami příměstské dopravy	745,6 km	
bez linek příměstské dopravy	666,2 km	
Průměrná délka linek:	10,14 km	
Nejdelší denní linka:	177 Poliklinika Mazurská – Chodov	oběžná délka: 57,10 km
Nejdelší noční linka:	505 Sídliště Čimice – Nádraží Hostivař	oběžná délka: 75,45 km
Nejkratší linka:	115 Chodov – Hotel Košík	oběžná délka: 5,10 km
Nejkratší interval:	200 Nádraží Holešovice – Sídliště Bohnice	2,4 min
Celkový počet zastávek v síti:	2127	
Průměrná vzdálenost zastávek v celé síti:	653 m	
Průměrná vzdálenost zastávek v základní síti:	566 m	

Přepravené osoby v roce 1997

V roce 1997 přepravily všechny prostředky městské hromadné dopravy v Praze celkem 1 076 000 000 cestujících, z toho v autobusech 329 584 000 osob, to je v průměru přes 900 tisíc cestujících denně.

Výkony autobusů v km v roce 1997

	vozokm (v tisících)	místokm (v tisících)
Standardní vozy	46 374	3 234 642
Kloubové vozy	17 402	1 914 180
Celkem	63 776	5 148 822

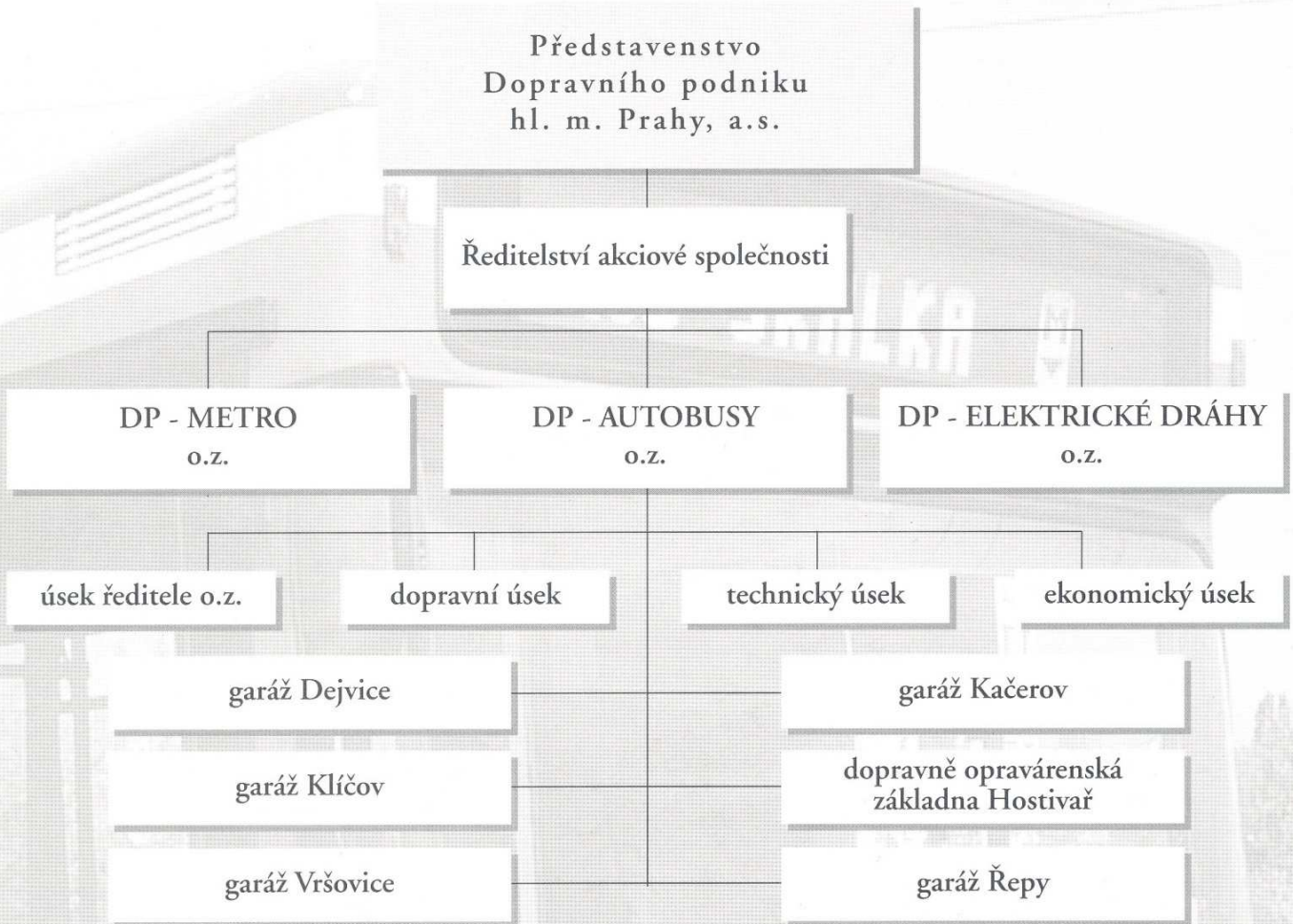
Počet kilometrů ujetých na linkách příměstské dopravy provozovaných standardními vozy.

Na území Prahy	897 755
Mimo Prahu	822 985
Celkem	1 720 740

Nepravidelná doprava

842 531 km

Organizační schéma DP-Autobusy o.z.

Rozmístění garáží a dispečerských stanovišť DP – Autobusy o.z., na území Prahy

